

HURUM KOMMUNE

Handlingsplan

Bekymringsfullt fravær

Hurum Kommune skal ha fokus på forebygging og tidlig innsats mot bekymringsfullt fravær.

«Jeg falt ut av videregående allerede i barnehagen»

1.	INTRODUKSJON	3
1.1	Innledning.....	3
1.2	Definisjoner	3
1.3	Ansvar for oppfølging av planen	3
2.	Trinnplan for oppfølging av bekymringsfullt fravær	4
3.	HVA ER BEKYMINGSFULLT FRAVÆR?	5
3.1.	Forekomst og debut	5
3.2	Risiko- og beskyttelsesfaktorer	6
3.3	Fraværets funksjon og årsak	7
3.3.1	Den onde sirkelen.....	7
4	PLAN FOR OPPFØLGING AV BEKYMINGSFULLT FRAVÆR	8
4.1	Rutiner for oppfølging og registrering av fravær	8
5	KARTLEGGING AV SITUASJONEN	9
5.1	Kartlegging av individ, skole og klassemiljø	9
5.2	Momenter i samtale med foresatte og elev.....	9
6.	TILTAK VED BEKYMINGSFULLT FRAVÆR.....	11
6.1	Forslag til tiltak på skolen	12
6.1.1.	Forslag til sosiale tiltak på skolen	13
6.2	Forslag til tiltak hjem – skole samarbeid	13
6.3	Forslag til tiltak i hjemmet.....	14
7.	AVSLUTNING.....	15
	REFERANSELISTE OG ANBEFALT LITTERATUR.....	16
	Vedlegg 1: Samarbeidsavtale mellom foresatte og skole	17
	Vedlegg 2: Anonym spørreundersøkelse om klassemiljø.....	18
	Vedlegg 3: Kartlegging av klassens sosiale miljø	19
	Vedlegg 4: Speker: Ikke-anonymt spørreskjema	20

1. INTRODUKSJON

1.1 Innledning

De aller fleste barn går på skolen frivillig og uten problemer. Imidlertid finnes det barn som strever med å komme på skolen og som av ulike grunner får et stort skolefravær (Ingul 2005). Siden det er skoleplikt og ikke plikt til å gå i barnehage, vil handlingsplanen i hovedsak ha fokus på skole. Barnehagen som arena vil være spesielt viktig i et forebyggende perspektiv.

Vi har valgt å bruke begrepet bekymringsfullt fravær fordi dette favner alle barn, uavhengig av alder og årsak til fraværet.

I oppvekstsektoren i Hurum Kommune har det de senere årene blitt meldt om et økende antall barn med bekymringsfullt fravær. Våren 2016 ble det besluttet å sette ned en arbeidsgruppe for å utarbeide en handlingsplan for bekymringsfullt fravær. Målet er å kunne gi barna et helhetlig og faglig godt tilbud så tidlig som mulig.

Vi håper med denne handlingsplanen å kunne gi konkrete forslag til tiltak og forebygging ved bekymringsfullt fravær. Planen er rettet mot ansatte og foreldre i barnehager og skoler i Hurum Kommune.

Hovedmålet vil alltid være å få barnet tilbake til skole og barnehage.

1.2 Definisjoner

«Fravær fra undervisningen og det sosiale fellesskapet i skolen, gyldig og ugyldig, av et omfang/ en hyppighet som medfører bekymring knyttet til elevens faglige utvikling, samt elevens sosiale tilhørighet og utvikling» Ingul (2011)

1.3 Ansvar for oppfølging av planen

- Gjennomgås årlig på personalmøte i alle virksomheter i oppvekst.
- Evalueres årlig på lederforum i oppvekst.
- Informeres om på foreldremøter i barnehage og skole hvert år.

2. Trinnplan for oppfølging av bekymringsfullt fravær

Universelt Skolens daglige fravær rutiner	<u>Ansvar: Kontaktlærer og faglærere</u> Foresatte gir beskjed ved alle typer fravær og årsak til skolen. Ved første fraværsdag/time. Får ikke skolen beskjed skal de ta kontakt med foreldrene umiddelbart. Kontakten loggføres. Fra skolen sin side skal det føres kontinuerlig registrering av fravær gjennom dagen. Ved ukjent grunn til fravær informerer skolen foresatte.
--	---

Trinn 1	Trinn 2	Trinn 3
Bekymring for elevens fravær	Fortsatt bekymring	Tverrfaglig samarbeidsgruppe
<p>Ansvar: Kontaktlærer</p> <p>Ved 10 % 2 dager udokumentert eller 10 dager dokumentert fravær i løpet av 4 uker som ikke skyldes kjent sykdom, eller der eleven strever med å komme/være på skolen</p> <p>Informasjon Kontaktlærer informerer ledelsen om fraværet og det videre arbeidet.</p> <p>Samtale og kartlegging</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontaktlærer gjennomfører umiddelbart samtaler med eleven og foresatte (se kapittel 5) - Skolen kartlegger evt. elevens psykososiale miljø/læringsmiljø (vedlegg 2,3,4) - Utarbeid en samarbeidsavtale med frist for evaluering (vedlegg 1) <p>Tiltak Tiltak settes i gang i henhold til samarbeidsavtalen (se kap.5)</p> <p>Tidsperspektiv Samtaler med eleven og foresatte holdes umiddelbart Tiltak prøves ut i inntil 2 uker</p>	<p>Ansvar: Skolens ledelse</p> <p>Dersom tiltakene ikke gir ønsket effekt:</p> <p>Møte</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skolen innkaller foresatte og evt. elev til møte innen en uke. Kontaktlærer, skolens ledelse, helsesøster og /eller sosiallærer deltar - Fraværet og iverksatte tiltak evalueres. - Avklaring om det skal innkalles til et tverrfaglig samarbeidsmøte med helsesøster, PP-tjenesten, barnevern, familietjenesten, samt evt. andre eksterne hjelpeinstanser, f.eks fastlege - Ved behov opprettes tverrfaglig samarbeidsgruppe rundt barnet med aktuelle instanser. <p>Tidsperspektiv: I løpet av 1 uke</p>	<p>Ansvar: skole/tverrfaglig samarbeidsgruppe</p> <p>Møte Skolen innkaller til møte i tverrfaglig samarbeidsgruppe med foresatte og evt. elev ca tre uker etter kontakt ble etablert.</p> <p>Første møte:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gjennomfør en systematisk kartlegging av ressurser og hjelpebehov - Utarbeid tiltak ut fra kartlegging - Fordel ansvar for oppfølging av tiltak på gruppens deltagere i et møtereferat <p>Videre møter: Avtales fra gang til gang</p> <p>Behov for annen bistand vurderes fortløpende.</p> <p>Videre oppfølging blir gjennom skole evt. helsesøster</p> <p>Tidsperspektiv: Det første møte holdes innen 3 uker. Arbeidet til tverrfaglig samarbeidsgruppe pågår til det er enighet om avslutning.</p>

3. HVA ER BEKYMRINGSFULLT FRAVÆR?

3.1. Forekomst og debut

I barnehagen er bekymringsfullt fravær alt fravær de barnehageansatte er bekymret for. Ettersom barnehage er et frivillig tilbud som foreldre betaler for, kan foreldre selv bestemme når de ønsker at barnet skal være i barnehagen. Derfor blir barnehagens rolle å ha fokus på forebyggende arbeid.

Utfordringer med å møte på skolen starter gjerne i det små, med fravær fra timer, deler av dagen eller enkelte dager. Bekymringsfullt fravær kan oppstå igjennom hele den opplæringspliktige alder, men overganger og skolestart vil alltid medføre en økt risiko. Dette gjelder særlig lengre ferier, sykdomsfravær og overgang til ny skole.

Jo eldre en elev er når fraværet starter, desto vanskeligere er det å få eleven tilbake på skolen. Ved tidlig debut og rask intervensjon i ung alder er prognosen imidlertid god. Det er svært viktig å merke seg at dersom fraværet vedvarer, vil det øke faren for en mer fastlåst situasjon og utvikling av tilleggsproblematikk.

Dette underbygger det store ansvaret ansatte i Hurum Kommunes barnehager og skoler har, for og raskt iverksette tiltak når tegn på bekymringsfullt fravær melder seg.

3.2 Risiko- og beskyttelsesfaktorer

Årsakene til bekymringsfullt fravær er ofte sammensatte og mangfoldige. Kearney (2001) hevder at mellom 5 og 28 % av alle barn og unge til enhver tid viser ett eller flere tegn på bekymringsfullt skolefravær. Nedenfor vises noen eksempler på risiko- og beskyttelsesfaktorer :

	Risikofaktorer	Beskyttelsesfaktorer
Faktorer hos eleven	<ul style="list-style-type: none"> • Sårbarhet for stress • Sjenerthet og innadvendthet • Psykiske vansker • Bekymringer for andre ting enn skole • Lav sosial kompetanse • Manglende tilhørighet • Få/ingen venner 	<ul style="list-style-type: none"> • God sosial kompetanse • Prososiale ferdigheter • Minst en god venn • Gode mestringsstrategier • Positivt selvbilde • Skolefaglig mestring
Faktorer ved familien/ nettverk	<ul style="list-style-type: none"> • Samspillsvansker i familien • Psykiske lidelser hos foresatte • Manglende grensesetting • Lite sosialt nettverk • Enslige foreldre • Foresatte med egne negative erfaringer • knyttet til skole 	<ul style="list-style-type: none"> • God psykisk helse hos foresatte • Tydelig grensesetting • Aktiv involvering i barnets skolehverdag • Støttende sosialt nettverk • Godt samarbeid mellom hjem og skole
Faktorer ved skole	<ul style="list-style-type: none"> • Mangelfulle rutiner for registrering og håndtering av fravær • Høyt lærerfravær • Dårlig klasse- og læringsmiljø • Liten kompetanse på psykiske vansker • Lite tilpasset opplæring • Liten forutsigbarhet i undervisningen 	<ul style="list-style-type: none"> • Godt registreringssystem og oppfølging av fravær • Tydelig klasseledelse • Tilpasset opplæring • Trygg og god relasjon mellom lærer og elev og elevene imellom • Interne støttesystemer • Tidlig involvering av andre aktører • Handlingskompetanse på intervensjon ved bekymringsfullt fravær • Oppvekstteam
Faktorer ved hjelpeapparatet	<ul style="list-style-type: none"> • Ventetid på hjelp • Mangelfullt samarbeid med andre tjenester • Lite helsefaglig personell i skole/ barnehage 	<ul style="list-style-type: none"> • God oppfølging til rett tid • Alle instansene har et godt samarbeid med hjelpeapparatet • Deltakelse i oppvekstteam

3.3 Fraværets funksjon og årsak

Kearney (2001) fokuserer på årsaken til at eleven har vansker med å komme på skolen, og hva som opprettholder fraværsatferden. Utløsende og opprettholdende faktorer er ikke nødvendigvis sammenfallende. To viktige spørsmål som kan stilles i denne forbindelsen er: Hvilken funksjon hadde fraværet for barnet / ungdommen når det startet, og hvilken funksjon har det for barnet / ungdommen å opprettholde atferden?

Løvereide (2011) legger vekt på at unngåelse- og vegringsatferd kan ha flere funksjoner hos den enkelte elev. Derfor er det viktig at skolen eller andre hjelpeinstanser kartlegger mulig årsaker til elevens høye fravær for å kunne iverksette riktige og nødvendige tiltak.

UNNGÅELSE- Flukt fra ubehagelige følelser	UNNGÅELSE- Flukt fra skremmende situasjoner
OPPNÅELSE- oppnå oppmerksomhet fra foreldre eller andre viktige personer	OPPNÅELSE- Oppnå forsterkere/goder utenfor skole

3.3.1 Den onde sirkelen

Det å være borte fra skolen, er en av de viktigste opprettholdende faktorene ved bekymringsfullt fravær. Fravær over tid kan føre til at eleven blir sosialt isolert og mister tilhørighet til jevnaldrende. Konsekvensen av dette er at man kan henge etter med skolearbeid og utvikle negative tanker om det å være på skolen. Over tid utvikler eleven økt angst og opplevelse av å komme til kort. Disse konsekvensene av fravær gjør det vanskeligere og vanskeligere for eleven å komme tilbake til skolen.

4 PLAN FOR OPPFØLGING AV BEKYMRINGSFULLT FRAVÆR

4.1 Rutiner for oppfølging og registrering av fravær

Det er svært viktig med gode rutiner for registrering av fravær. Dette er viktig både i forhold til å fange opp elever med høyt skolefravær så tidlig som mulig og for å synliggjøre for elever og foresatte at skolen prioriterer oppmøte. Videre er det viktig med tett samarbeid mellom skole og hjem samt hurtig igangsetting av tiltak.

Hurum Kommune har derfor utarbeidet en punktvis plan for hvordan dette kan gjennomføres. Det er viktig at virksomhetsleder tar ansvar for at planen blir benyttet og fulgt opp, og at alle ansatte til enhver tid er kjent med denne planens innhold. Planen er ment å være et praktisk verktøy som synliggjør konkrete tiltak som skal iverksettes ved bekymring for elevers fravær.

Planen er delt i tre ulike trinn, som omhandler ulike stadier i bekymringen.

Ved overganger barnehage/skole, barneskole/ungdomsskole samt ungdomsskole/videregående skole informeres det om bekymringsfullt fravær.

5 KARTLEGGING AV SITUASJONEN

5.1 Kartlegging av individ, skole og klassemiljø

Skolens arbeid for et trygt og inkluderende skole- og klassemiljø uten mobbing, er viktig for å forbygge fravær. Av denne grunn er det viktig at man ikke venter med å kartlegge mulige grunner i skolen nå et barn viser tegn til bekymringsfullt fravær. Forslag til kartleggings verktøy av det psykososiale miljøet i klassen.

- Bruk resultater fra elevundersøkelsen
- Kartlegging med anonymt spørreskjema om klassemiljø og/eller kartlegging av klassens sosial miljø. Se vedlegg
- Ved mistanke om mobbing i klassen anbefales det å bruke spørreundersøkelsen SPEKTER (vedlegg 4).

Kartlegging av bekymringsfullt fravær bør inneholde individuelle, familiemessige og skolemessige forhold som kan ha påvirket utvikling og opprettholdelse av fraværet. I tillegg bør den inneholde faktorer og ressurser som barnet /ungdommen, familien og skolemiljøet har.

5.2 Momenter i samtale med foresatte og elev

Foresatte	Elev
Oppstart av samtalen	
<ul style="list-style-type: none">• Skolen starter med å fortelle om bekymring rundt elevens fravær, formålet med møtet er å etablere samarbeid med å etablere tiltak for å redusere elevens fravær.• Skolen informerer om at har prosedyrer rundt bekymringsfullt fravær og innholdet av konkrete tiltak, j.fr Tiltaksplanen.• Informere om skolens og foreldrenes ansvar	<ul style="list-style-type: none">• Bruk tid i oppstart av samtalen slik at det blir etablert en trygg og åpen dialog, uten konfrontasjon.• Fortell at formålet med samtalen er å informere eleven om bekymringen rundt fraværet og at målet er å hjelpe eleven til å være på skolen.• Informer eleven om at det har vært et møte med foreldrene og gi en kort oppsummering av innholdet i denne samtalen.

Innholdet i samtalen	
<ul style="list-style-type: none"> • Få foresatte til å fortelle om sin opplevelse av barnets trivsel på skolen og i fritiden. • Hør med foresatte om de opplever at det er spesielle årsaker til at deres barn ikke er på skolen. Eksempler kan være: <ul style="list-style-type: none"> - kan det være forhold på skolen som gjør at barnet har fravær? - kan det være hendelser utenfor skolen som fører til fravær for ditt barn? - er det helsemessige årsaker til at barnet ikke er på skolen? • Undersøk foresattes behov for støtte: <ul style="list-style-type: none"> - hva kan jeg gjøre for at barnet ditt skal komme på skolen? - Hva kan du gjøre for at barnet ditt skal komme på skolen? • Utarbeid en samarbeidsavtale med tiltak og ansvar, se vedlegg 1. • Dersom fravær i liten grad skyldes forholdene på skolen og foreldrene uttrykker at de ikke vil mestre å få barnet på skolen må tiltak iverksettes snarest. 	<ul style="list-style-type: none"> • Undersøk elevens opplevelse av skolehverdagen, så konkret som mulig: <ul style="list-style-type: none"> - hva liker du og hva opplever du utfordrende? - er det voksne du liker, og er det noen du ikke liker? • Kartlegg elevens sosiale nettverk og jevnaldrende på skole og fritid. Spør om skoleveien, spør hvem eleven er sammen med på skolen, spør om eleven opplever at andre ønsker å være sammen med han/hun og om eleven har opplevd å bli plaget/mobbet. • Spør eleven; "hva gjør du når du er hjemme fra skolen?", "er det noen som hjelper deg med å komme på skolen?", "er det noen hjemme sammen med deg når du ikke er på skolen?" • Kartlegg elevens opplevelse av skolefraværet; "er det noe som kan gjøre det lettere å møte på skolen?", "kan jeg gjøre noe for at det skal bli lettere for deg å komme?" Det samme gjelder mamma og pappa., "Hva kan du gjøre?", "er det noe du er bekymret for utenfor skoletid?" • Elev og lærer utarbeider tiltak med bakgrunn i opplysningene som kommer frem i samtalen.
Oppsummering av samtalen	
<ul style="list-style-type: none"> • Gi en kort oppsummering av innholdet i samtalen. • Avtal nytt møtetidspunkt for evaluering av samarbeidsavtalen 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppsummering av samtalen. • Gi en kort oppsummering av innholdet i samtalen.

6. TILTAK VED BEKYMRINGSFULLT FRAVÆR

For at de riktige tiltakene skal bli iverksatt, er det viktig at skolen har kartlagt elevens situasjon og utfordringer i tråd med trinnplanen. Den første kartleggingen kan skje gjennom samtaler med foresatte, observasjon av eleven i klasserommet og friminutt, samt gjennom samtaler med eleven. Elever og familier er ulike og dette innebærer at tiltak må tilpasses den enkeltes behov. Mange av tiltakene som er beskrevet vil kunne iverksettes uten involvering fra den tverrfaglige samarbeidsgruppa. Andre tiltak innebærer omfattende foreldrestøtte og kartlegging, og dermed behov for et tverrfaglig samarbeid.

For enkelte elever vil det være nødvendig med et omfattende behandlingstilbud og utredning av underliggende problematikk. Tidlig intervensjon og høy intensitet på tiltak vil være viktige prinsipper for å redusere fraværet. Dette innebærer at eleven for en periode får en individuell tilrettelegging av skoledagen slik at eleven skal mestre å møte på skolen. Målsettingen vil være en normalisering av hverdagen, der den viktigste behandlingen vil være at eleven hjelpes til å motta opplæring på skolen.

Tiltak som opplæring i hjemmet anbefales i liten grad, da dette vil kunne være med på å opprettholde elevens skolevegning. Opplæring i hjemmet bør kun brukes i særlige tilfeller og for en kort periode. Målsettingen med en slik opplæring skal da være at skolen etablerer en relasjon til eleven som kan styrke en gradvis tilbakeføring til skole (Stavanger Universitetssykehus, 2007). Ulike former for fritak fra opplæringen anbefales ikke i henhold til studier. Dette kan bidra til å legitimere fraværet og føre til at vegringsatferden blir kronisk. Sykemeldinger alene kan i verste tilfelle føre til at elevens egentlige vansker ikke blir fanget opp på et tidlig tidspunkt slik at riktig intervensjon blir iverksatt (Løvereide 2011).

Bytte av skole anbefales sjelden, da dette kan medføre at eleven opplever seg avvist av nærscole, samt at overgangen i seg selv kan medføre en belastning for eleven. I noen tilfeller vil alternative opplæringsarenaer/skoler være aktuelt. Nedenfor følger forslag til tiltak som kan iverksettes på skolen og i hjemmet ved bekymringsfullt skolefravær. Tiltakene bygger på erfaringer med effektive tiltak for elever med skolevegning og er hentet fra veilederen «Skolevegning, en praktisk og faglig veileder» utarbeidet av utdanningsetaten i Oslo kommune.

6.1 Forslag til tiltak på skolen

- Kartlegg elevens sosiale og faglige situasjon
- Igangsett tiltak som virker minst mulig stigmatiserende og som bevarer elevens integritet
 - For de aller fleste elever vil bekymringen for å skille seg ut i jevnaldergruppa være svært styrende for hvilke tiltak de ønsker rundt seg
- For eldre elever vil det være viktig å utarbeide tiltak sammen med eleven
- Etablér og viderefør positive relasjoner til voksenpersoner til voksenpersoner på skolen for å skape trygghet for eleven
- Forutsigbarhet og struktur på dager for at eleven skal kunne oppleve trygghet
- Bli møtt av fast person, eventuelt på fast tidspunkt og sted
- Daglige/jevnlige samtaler med eleven med fokus på mestring og emosjonell støtte
- Fokuser på fag som mestres og sørg for en faglig tilpasset opplæring
- Forbered og informer eleven om endringer i dagsrutiner.
 - Ekstra forberedelser på hva som skal skje ved «annerledes dager» som turdager, høytidsmarkeringer m.m.
 - Vær oppmerksom på at enkelte elever vil kunne ha behov for informasjon på et relativt detaljert nivå, for eksempel hvem eleven skal gjøre gruppearbeid sammen med, sitte ved siden av på bussen m.m.
- Gi eleven alternativer til å reise hjem fra skole når noe oppleves som vanskelig.
 - Gjør avtaler om at dersom eleven opplever engstelse kan han/hun gå til helsesøster, sosiallærer, kontoret eller få en pause på et eget rom
- Dersom eleven kjøres til skolen, kartlegg behovet eleven og foreldrene har for at ansatt ved skolen eller medelever følger eleven inn på skolen eller møter eleven på parkeringsplassen
- Gjør individuelle avtaler om at eleven for en tid kan slippe å svare muntlig i klassen
 - For elever som har behov for en gradvis tilbakeføring til skolen kan det for en tid gis opplæring på liten gruppe eller individuell opplæring på skolen
- Informer klassen og/eller trinnet om elevens fravær dersom eleven og foresatte samtykker
 - Hva slags informasjon som skal gis bør utformes i samarbeid med eleven/foresatte

6.1.1. Forslag til sosiale tiltak på skolen

- Arbeid kontinuerlig med det psykososiale miljøet i klassen.
- Sørg for at eleven opprettholder en positiv kontakt med medelever dersom eleven ikke er på skolen. Dette kan gjøres gjennom:
 - Besøk fra klassekamerater og kontaktlærer
 - Brev fra klassen
 - Oppfordre elever i klassen til å sende hyggelige tekstmeldinger
 - Oppfordre elever til å oppsøke eleven på fritiden
- Vær bevisst elevens plassering i klasserommet.
 - La eleven velge hvem som skal sitte i nærheten av seg.
- Tilby fast aktivitet sammen med eleven alene, eller sammen med eleven og utvalgte elever i skoletiden.
- Gi forutsigbarhet i friminutt ved igangsetting av faste aktiviteter for å skape oversiktlige og trygge sosiale arenaer (f.eks: spillklubb, bokklubb, tegneskole).
- Sørg for at eleven har noen å gå sammen med til/fra skolen.

6.2 Forslag til tiltak hjem – skole samarbeid

- For all intervensjon vil et tett samarbeid mellom foreldre og skole være essensielt.
- Informer foreldre om hva skolevegring er.
 - Gi også informasjon om skolens prosedyrer og muligheter for igangsetting av tiltak, og at beste behandlingsform vil være oppmøte på skolen.
- Bekreft foreldre på at de er den viktigste samtalepartner og støtte for sitt barn.
- For elever der en er bekymret for fravær, kan hjem
 - skole samarbeidet ivaretas gjennom tiltak som: kontaktbok, e-post, daglige/ukentlige telefonsamtaler, jevnlig samarbeidsmøter.
- Trygg foreldrene på at skolen gjør sitt beste for at eleven skal trives og gi tilstrekkelig informasjon om elevens fungering på skolen.
- Gi støtte til foreldre som opplever at deres barn ikke vil gå på skolen og anerkjenn deres utfordringer.
- Gi informasjon til foreldre om hvordan dagen har gått, og hvordan skolen har planlagt neste skoledag.
 - Dette vil både trygge foreldre, samt kunne åpne for at foreldre kan ha samtaler med barnet for å skape forutsigbarhet om neste skoledag.

- Utarbeid en samarbeidsavtale for ansvar og tiltak i tråd med trinnplanens trinn I.
- For elever som allerede har utviklet skolevegring vil hjemskole samarbeidet kunne innebære daglige/ukentlige telefonsamtaler, besøk fra lærer med skolearbeid som skal utføres hjemme og tverrfaglig samarbeid i tråd med trinnplanens trinn 3
- Dersom eleven skal hentes hjemme, lage en ukeplan om hvem som henter og når

6.3 Forslag til tiltak i hjemmet

- Foreldrene må være tydelige på at barnet skal på skolen, og at de samtidig trygger barnet på at dette skal det mestre i nær fremtid.
- Begge foreldrene bør tydelig kommunisere at de er enige i at barnet skal på skolen, og støtte hverandre i oppgaven om å få barnet på skolen.
- I noen tilfeller vil det være nødvendig at foreldrene bytter oppgaver og roller i forhold til barnet for en periode.
- Oppretthold en fast og tydelig døgnrytme i hjemmet.
 - Det er viktig å forebygge en unaturlig og forskjøvet døgnrytme, da dette kan gjøre det vanskelig for barnet å stå opp og motiveres for skoledagen.
- Ha en fast rutine på morgenen og beregn god tid før skolen begynner.
- Når barnet er hjemme fra skolen, gjør hverdagen hjemme lik en skoledag, med krav om utføring av skolefaglige aktiviteter.
- Barnet bør ikke få tilgang til TV, PC-spill eller ulike hyggelige aktiviteter med foreldre i skoletiden når barnet er hjemme fra skolen.
- Foreldres tilstedeværelse i hjemmet på dagtid vil i noen tilfeller forsterke barnets høye fravær eller skolevegring.
 - Foreldre som er hjemmевærende bør i enkelte tilfeller vurdere om de for en periode bør utføre aktiviteter utenfor hjemmet i skoletiden.
- Gi ulike former for belønning og ros ved oppnådde delmål.
- Motiver barnet og styrk dets tro på mestring av hverdagen.
- Gjør hyggelige aktiviteter sammen med barnet utenfor skoletid.
- Hjelp barnet til å ta initiativ med jevnaldrende i fritiden.
- Oppretthold barnets deltakelse i fritidsaktiviteter.
- Ikke la skolevegringen eller fraværet være det eneste temaet i familien.

7. AVSLUTNING

Handlingsplanen er en praktisk veileder som skal bidra til å forebygge og avdekke bekymringsfullt fravær.

Handlingsplanen er utarbeidet av skoler, barnehager, PPT og Familiens hus.

Implementering av planen må foregå i hver virksomhet. Se pkt 1.3.

Planen skal gjennomgås årlig og revideres minimum hvert fjerde år. Kommunalavdeling for oppvekst, ved kommunalsjef, er ansvarlig.

REFERANSELISTE OG ANBEFALT LITTERATUR

Kearney, C. A. (2001). School refusal behavior in youth. A functional approach to assessment and treatment. Washington DC: American Psychological association.

Løvereide, S. (2011). Forskning om skolevegring. Spesialpedagogikk, nr. 4 s. 16-23.

Stavanger universitetssykehus (2007). Skolevegring: Veileder i Skolevegringsproblematikk.

Drammen kommune (2016). Bekymringsfullt skolefravær: Veileder for tidlig intervensjon og tverrfaglig samhandling i Drammen kommune.

Havik (2015). Skolefravær.

Ingul (2005). Skolevegring hos barn og ungdom. <https://autismeforeningen.no/akershus/wp-content/uploads/sites/3/2015/11/2005-skolevegring-ingul.pdf>

Holden og Sållmann (2010). Skolenekting.